

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 10 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Azonban háború hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP 48-74

Megjelenik minden nap a hétvége és
 ünnepnapok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszavárja
 vagy megörökíti nem vállalhat.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes mások ára 8 szar.

NAGYVÁRAD, márczius 30.

A magyar papokhoz.

(m.) Lengyel Zoltán felszólítást intéz a magyar papokhoz. No és mire szólítja fel őket? Arra, hogy éleszsék a hazafiság tüzeit. Helyes és szép dolog.

»Hunyadi és Kapisztrán együtt szálltak harczba a hazáért és a szabadságért a reánszakadt törökhódítással szemben. És így győztek is!

48-ban is katona lett a papokból is és a baranyiszkói hős a kereszttel kezében vezette előre a honvédek csapatát. És győzött is.

Ez is igaz. S most mi a kívánsága Lengyel Zoltánnak? Kapisztránt és a branyiszkói hőst most nem utánozhatják a magyar papok, az bizonyos, hiszen harcz és háború nincsen.

»Az önkény azonban egymásután teszi rá kezét legszertebb jogainkra.

És az önkényuralom előtt semmi se szent, semmi se marad érintetlen, a mi a nemzetélet törvényes és alkotmányos régi szervezetében a nemzet fiainak védelmet és erőt adhatna.

Csak egyetlen-egy hely az, hova kezük el nem ér, mely előtt merénylő karjuk lehanyatlík, hova sáros lábukat be nem tehetik: ez a templom, a szószék és az oltár.

A templomot, a szószéket Isten di-

csőségére, de magyar kéz emelte, a magyar faj nagyságára és erősítésére. Itt kell az elfojtott sajtó és szólásszabadságot kipótolniok!

Igaz, igaz, ez is a hazafisághoz tartozik s a magyar papság vallja is, tartja is, hogy a szólásszabadságban nincs joga ember fiának korlátozni Isten szolgáját, hogy Isten igéjét hirdesse, hivat az isteni kinyilatkoztatásra s ennek keretében a hazafiság erényére is tanítsa és buzdítsa. Ebben a tekintetben tehát eddig is megfelelt Lengyel Zoltán ezen óhajlásának:

»Ragadjanak hát meg papjaink minden alkalmat a hazafiság tüzeinek élesztésére! A példa erejével és a szó hatalmával tegyék kitartóvá, egyetértővé és elszántá a népet!

De mi történjék tovább Lengyel Zoltán kívánsága szerint? Hiszen hazafiságot hirdet a hatalmon levők törpe hada is s hazafiság duzzasztja kebelét az önkénynek ellenálló nagyszámu fiait is e nem boldog magyar hazának. Kinek van igaza? ezt is fejtegesse talán a magyar papság Isten házában? Mennyiben törvénytelen Kristóffy rikkancs-rendelete, felháborító Perczel kendőlobogtatása? Elég szégyen azokra nézve, kiknek e dolgokban tanításra van szükségük, de mivel van, aki rászorul e tanításra, kérdésessé válik Lengyel felszólítása után,

ezt is bevigyék a templomba? Talán mégsem?

Lengyel sem igen akarja ezt a templomban és a szószékről.

»Isten dicsőségére és a hivek lelki üdvösségére vannak rendelve ezek. E rendeltetéstől nem lehet, nem szabad elvonni, de nem is akarja senki.

No akkor pedig kevés kívánni való van hátra a magyar papság templomi hazafiságra oktatásánál.

Különben is ő maga írja, hogy a magyar papságot nem kell figyelmeztetni e kötelességére. »Isten ments, hogy ezt fel is tételezném. Csak utalok hát amaz időkre, mikor tombolt a zsarnokság, mikor szentségtörő kézzel tépte nemzetünk javait, mikor a hazafiság jutulma a börtön, az árulás vérdíja kitüntetés, hatalom és gazdaság volt. A magyar papság volt akkor a legerősebb magyar katonaság, a verhetetlen nemzeti hadsereg.

Legyen tehát hazafias a magyar papság, de be ne ugorják valahogy, nehogy a templomi szószéket politikai pártküzdelembe vonja be.

Ha nem szabad a fórum, ott a társas körök; ott jobban helyén való lesz a magyar papság hazafisága olyan értelemben, hogy felvilágosítsa a népet minden országos, de a hazafiságban részletkérdésre nézve.

Ez lesz a magyar papság odaadó működése a nemzeti ügy szolgálatában.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Találkozás.

Írta: Kovács Lajos.

— Mondom fiuk, — folytatta Pózna — ha tanulgattunk Jolán ott köröttem tett-vett, szedte rakosgatott, mindig akadt rendeznivalója. Rám rám tekintgetett, nyájas kérdései lágyan hangzottak s mély tekintetével is kérte a választ. Valami különös érzést okozott nekem az az epedő tekintet, itt a baloldalon, őt czeni mélyen.

— Szervusztok fiuk, — szólt közbe Feri, — s csörömpöltek a karcsu poharak.

Kelemen csak mondta:

— Bizony ez az érzés kellemetes is volt, no meg kellemetlen nekem Kelemennek.

— Pinczér, még egyet! recsegte Feri.

És mikor felvirradt, tisztára beteggé lettem. Emlékezhettek rá, nem régiben is köztetek meséltem el, micsoda fura almaid voltak bizonyos eljegyzési kártyáról. Aztán kaptam azokat a levelező lapokat, amelyekre Ferinek olyan melege lett...

— Pinczér! egy pohár vizet! — kiáltott Feri.

— Víz az öregnek! — hangzott kórusban.

— Nos hát multkor hazaérkezett Jolán, pár napi vakációra. Laczi bácsiékhoz szállott, a ikkel ismerős vagyok én is. Minden nap azza ébredtem fel, hogy no, most bizonyosan találkozom Jolánkával, ha másképp nem, meghívnak ebédre — s mindennap azzal a bánatos tapasztalással kellett lefeküdnöm, hogy nem találkozhattunk, még csak ebédre sem kaptam meghívást...

Igy következett el az utolsó nap, a mikor Jolánkával vissza kellett utaznia Budapestre.

Emlékszem: ragyogó napfényre ébredtem.

— Mit ér a napfény, ha az én egem beborult! mormogtam.

Aztán neki támaszkodtam az ablaknak és bámultam kifelé.

Arra nem is számítottam, hogy meghívást kapjak. De mit is ért volna a meghívás most éppen az elutazás napján?

Az idő úgy délre hajlott már, mikor Laczi urat hívták ebédre. Kinek is lett volna akkor étvágya, nem is kellett egy betéző falat sem, amint — úgy hiszem — Laczi bácsiék is méltányoltak volna, ha az okát sejtik, de így

noszogtattak, pedig fogfájással ütöttem el a bánatomat.

Az ebédnek is vége lett s Jolán készült indulni az utra. A mama, — az ő terebélyes természetével, — a folyósóra gördült, sürgette a fogatot.

— Brrr! fiuk, de furcsán érzem magam, — reszketett Feri.

— Sohse' berzenkedj Ferkó, most jön a java! hűtötte le Pózna.

Igen, Jolán is rendben volt. Rezeda színű ruhát vett fel, azóta e virágnak az illatát állandóan érzem, velem kezett fogott hosszan, láttam szemei könnyelábadtak, csakugy, mint az enyéim, s mondhatom, igen furcsát éreztem az említett balomon, nemkülönben egy gonddal összehajtogatott illatos, levélkét a jobb kezemben, még egy sokat mondó kézszerítés s Jolán elutazott éppen ma egy hete.

Az egyik czimbora nevetett.

— Hm. És ezt csak ugy egyszerűen tette? Elutazott és — semmi más?

— Nono, nem éppen...

— Hát?

— Hát... mikor nagyban bucsuztak, oda-mentek hozzá a papa, a mama, Sárika, Margit, Ilonka még mit tudom én kik. Mind nagyon

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó cég

szíves tudomására adja nagyrabecsült vevőinek és a nagyérdemű közönségnek, hogy az őszi idényre a legújabb és legdivatosabb angol, skot és Homespon, valamint angol double mellénykülönlegességekkel megtervezte a cég szívesen szolgál, a legjobb kiszolgálásról keztek, a mely raktár dús választékban a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. Előnyös ruhabérlet-táblázzal a cég eddigi jó hírneve is kezkesedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogását tisztelettel kéri.

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó cég GYANVÁRAD, Fő-utca, zárdá-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151.

A politikai válság.

A tegnapi a politikai hírszolgálat szempontjából vajmi kevés az eredménye. No dehát végső elemzésben véve a dolgot, egyik nap éppen olyan eredménytelen, mint a másik. Nincs kibontakozás, a király nem enged, a nemzet nem engedhet. Az abszolutizmus kormányja tovább halászik a zavarosban és tovább bakafántoskodik. Bánffy levele tárgya most a politikai kombinációk; egy kis érdekességet hozott volna még a Széll-féle állítólagos kibontakozási terv is, amelyet azonban már agyonczáfoltak.

Részletes tudósításunk a következő:

Bánffy levele Fejérváryhoz.

Bánffy Dezső báró rendkívül érdekes nyílt levelet írt Fejérváryhoz a választásnak törvényes időben való kitűzése érdekében.

Ami a levél lényegét illeti, az a következő:

Egykor egy kabinetben — írja Bánffy — közös politika és barátság fűzött bennünket egymáshoz. Kormányod mai politikája megszakította közöttünk a régi baráti érintkezést. Ezért kell Téged nyílt levél útján felkeresnem. De midőn ezt megteszem, a mai miniszterelnökben is a régi báró Fejérváry Géza becsületes lelkét keresem s az egykori kapocs jogcímén erre próbálok hatni, hogy visszatartsalak attól a végzetes lépéstől, amelyre mai környezeted ragadni akar.

Junius hó óta Veled nem találkoztam. Veled összeköttetésbe nem voltam, politikádat elítélem, elítélem ma is és a királyra, mint a nemzetre egyaránt vészthozónak tartom. Kizártnak is tekintem, hogy mi valaha együttesen egyértelműen csinálhassunk politikát. A mi utaink örökre elváltak.

Vedd levelem annak, aminek akarod: kérelemnek, tanácsnak, figyelmeztetésnek vagy óvásnak, az mellékes. De mindarra, ami előtted mint politikusra, mint katonára és mint férfira szent, kérve-kérlek, ne adj a Felségnek oly tanácsot, melynek végrehajtása törvény-

meg voltak indulva. En is. Mind körébe álltak. En is. Jolánka sirt, aztán elkezdett bucsuzni. Tőlem is. Aztán megcsókolta őket s véletlenül...

— Téged is!
— No igen véletlenül.
— Vagy akarattal. De ezuttal levelezőlap bélyege nem rejtette el a csókot.
— Eredj, te barbár!
— Pfűh! de meglegem van! kiáltottak. Menjünk, mert ha még soká tart az elbeszélés, elolvad a melegtől a pénz a zsebünkben s nem lesz mivel fizetni.

Tízéves találkozó van az érettségi után. Pózna, Bánó és Sárrethy, az egykori három jó barát is föllelte egymást.

Pózna, elhozta az állandóan vig kedélyű feleségét is, maga vágyott az asszony, Kelemen sem bánta; a másik kettő még legény sorban van, bár Sárrethy most vőlegény.

Es ott ülnek ugyanazon kávéházban, annál a kerek asztalnál — négyen. A cigány is huzza, tüzzel, odaadó hévvel, mert asszony dirigál...

Kelemen is mulat, mint rendesen, Bandi sem igen marad mögötte. Csak Feri ül rendesen, szóvalanul. Tekintete ez asszonyra tapad, s amint nézi, felujul lelkében az az augusztusvégi nap, a vonaton a vele való rövid, de felejthetetlen együttlét, a Kelemen gyötrelmes beszéde ennél az asztalnál, az »édes« levelek s azóta eltelt idő, — és hosszasan hallgat, pedig fáj neki ez a némaság...

Amint ott ül, bár fülében cseng a Kelemen egykori szava: — van az ur ménésében más is, — mégis ezt az asszonyt a könnyein át is sóhajtozva nézi... nézi a Pózna asszonyát.

szegés és a királyi eskünek megszegése lehetne. Te, ki saját régi kijelentésed szerint — s ez nem sértés rád — a közjogban járatlan vagy, most oly környezetben élsz, s oly befolyásoknak s tanácsoknak vagy kitéve, melyek a legnagyobb veszedelemnek teszik ki könnyelműen a királyt és a nemzetet egyaránt.

Ezután Bánffy citálja azokat a törvényeket, amelyek az országgyűlés összehívásáról szólnak. Magáról az esküről ezt mondja:

— Az eskü szentségén s megtartásának kötelezettségén nyugszik ma az állam, az egyház és a társadalom egész rendje. Ki az esküben való hitet megrendíti, az megdönti az államnak, egyháznak és társadalomnak fennálló rendjét, azt megdönti a törvény és az Isten. Esküt tesz a hivatalnok, a katoná, a miniszter s mindenegyiknek esküje megtartásához van kötve állása, földi boldogsága a menybéli üdvössége. Esküt tesz a királynak a törvények és az alkotmány megtartására s ez eskü alól nem lehet föloldozás bármily nehéz legyen az eskü megtartása. Nem is támadt soha kétely a magyar lélekben, hogy valaha öfelsége hűtlen lehetne esküjéhez. Az én lelkemtől most is a legtávolabb áll e kétely. De a Te környezeted terjeszti a hiesztelést, hogy a kormányod azt akarja tanácsolni öfelségének, hogy ezuttal térjen el a törvény nyílt parancsától és ne hívja össze az új országgyűlést. E hiesztelés kényszerít arra, hogy mint a királynak hű alattvalója s Neked egykori minisztertársad, aggodó szívvel ójtsalak ettől a veszedelmes tanácsától, amely részedről egyenes támadás volna öfelsége ellen.

Vázolja azután a levél azt a veszedelmet, amely az eskü meg nem tartásából származik. Bánffy szerint, az hogy a függetlenségi párt többségre jut, sokkal kisebb veszedelem, mint az országgyűlés egybe nem hívása.

— Király és nemzet ily veszedelmes válsága között méltatlan dolog volna részemről reflektálni ama gyanúsításra, hogy tán a választások irányításában való részesedés vágya irányította volna tollamat. Semmiféle részt nem kívánok ez idő szerint magamnak, a vezető aktív politikából; de önkéntes félreállásomból és minden irányban független helyzetemből kivettem magamnak ezt az előnyös szabadságot, hogy most már minden gyanúsítástól menten, nyíltan szólhassak a közügyekhez és Hozzád. Gondold meg, hogy a legfőbb hadur a katonának adhat ugyan parancsot, de a politikai felelősség mellett eljáró, katonai jellegét levetkezni köteles miniszterelnök a legfőbb parancsától függetlenül kell hogy a királynak adjon tanácsot.

Bánffy levele mély hatást tett. Sokan dicsérik.

A kormány válasza.

A félhivatalos Bud. Tud. reflektál Bánffy levelére. Leszegezi Bánffy egy régebbi nyilatkozatát, amelyben főlháborodással tárgyalja a kormány azon elhatározását, hogy új választásokat akar kiírni ekkora zűrzavarban. A nemzet ellen elkövetett merényletnek minősíti ezt a tényt, ha bekövetkezik. Most meg éppen ellenkezőleg beszél. A király cselekedeteit egyébként mindenben a miniszteri felelősség fedi és nem lehet a király cselekedeti közt különbséget tenni.

A szerb szerződés.

A magyar kormánynak, a szerb kereskedelmi szerződéssel megbízott követsége hazakerkezett Bécsből. A bécsi bizottság most a vámtételeket rója szakaszokba. E munka befejezése után a magyar küldöttek újra Bécsbe utaznak, hogy folytassák az állatkereskedelem és az állategészségügyre vonatkozó rész tárgyalását. A tárgyalás, a reméltnél hosszabb ideig húzódik, de bizodalom van, hogy a szerződés

jövő hó végeig perfektuált lesz, ha csak valami komplikáció le nem csap.

Elkobzott napilap.

A soros éjjeli ügyész indítványára a soros éjjeli vizsgálóbíró ma elrendelte »A Polgár« cz. lap lefoglalását. A rendeletnek a soros éjjeli rendőrtisztviselő nyomban eleget tett s elkobozta az összes található példányokat. A »kivételes« intézkedésre az adott okot, hogy a soros éjjeli ügyész a lap »Töröljétek el az esküt« című vezető cikkében a Bkv. 173. §-ba ütköző »a király törvényes joga ellen irányuló lázítás vétségének jelenségeit« vélte fölsírnani.

Ujabb részletek.

A M. T. I. megczáfolja a Széll féle kibontakozási akció hírét. A N. Fr. Pr. lehetetlennek tartja Széll nevének forgalomba hozatalát a kibontakozással kapcsolatosan. Ha a koalíciónak csakugyan volna új kibontakozási terve, ez csak amellett bizonyít, hogy a régi nem volt elég komoly, hogy eddig hibáztak és ok nélkül huzták el a válságot oly igen nagyon áldatlanul hosszúra. Mindezekkel szemben azt is hiesztelik, hogy Széll már meghívást is kapott volna Bécsbe audienciára. Nyilvánvaló, hogy ennek a hírek nem lehet hitelt adni.

Ami a kibontakozás azon tervét illeti, amely szerint a függetlenségi párt követeléseit egyszerűen feladja, sőt erre nézve lemondó reverzál is írt alá, a párt ezt megbotránkozással utasítja vissza. Ragaszkodik régi programjához. Azzal megy a választásokba is.

Egy ellenzéki vezérpolitikus még mindig azt a reménységet táplálja, hogy a kormány csak taktikázik, de április 11-én mégis kiírja az új választásokat. Ebben a feltevésben sem hisz már ma senki. A király és a nemzet között ebben a kérdésben már végleges a szakítás. Kizártnak tekintendő éppen azért az is hogy a király mostanában a többséggel kezdjen tárgyalásokat.

A Zeit kompromisszumot ajánl a király és nemzet között. Hogy pedig létesülhessen, kapcsolja ki a koalíció a katonai kérdést, sőt mellőze is egyszer s mindenkorra.

Fejérváry hétfőn, vagy kedden ismét Bécsbe megy. Magával viszi a kabinet kidolgozott munkaprogramját a jövőre nézve s bemutatja és részletesen megmagyarázza a királynak.

A király a nemzethez kibocsátandó manifestumban okadatolja meg a választások ki nem írását, amely tény sérti ugyan a kiegyezési törvényt, viszont azonban megmenti a — haza alkotmányát. Ezt még eddig igazán nem tudtuk.

A választások egyébként úgy őszszel mégis csak meglesznek, mint hírlik, de már nem Fejérváry, hanem Khuen-Héderváry vezetéke alatt. Fejérváry most csak előkészíti a kerületeket az őszre.

NAPROL-NAPRA.

Tisztesség és tekintély.

A tisztesség olyan klenódiuma egyéniségeknek és intézményeknek, amelynek pénzben kifejezhető értéke ugyan nincsen, amelyből sem dözsölni, sem gondtalanul élni nem lehet, de amely kedvet s erőt ad a munkához, a küzdelemhez, az élethez. És előbb-utóbb sikert, eredményt is szerez hozzá. Ha egybeült nem, a lelkiismeretben, a jól végzett kötelesség nyu-

gódj öntudatában és a jóra való, komolyan gondolkodó, lelkiismeretes emberek becsülésében. A tisztesség drága kincs, amely a nap-számost a bankárok fölé emelheti. A tisztesség maga még nem tekintély, de tisztesség nélkül nagyon természetesen sohasem születnek, fejlődhetnek tekintélyek.

Sokat halljuk, lépten-nyomon emlegetik, hogy a sajtónak nincsen tekintélye, nem respektálják, nem honorálják kellően. Hát ebben a mondásban sok igazság van. Mi is sokszor panaszkodunk a katolikus társadalom közönyéről sajtójával szemben. Igen ám, de ilyen panaszra csak a *hozzáférhetetlen* sajtónak lehet jogcíme.

Mi panaszkodhatunk, mert a mi sajtónk, akár organumaink berendezkedését, akár munkásaink egyéni integritását tekintjük, hála Isten nemcsak a büntetőtörvénykönyvbe nem de a publica honestasba, a köztisztességbe sem ütközik. A katolikus sajtónak föltétlenül megvan a tisztessége, megvan tehát elvitázhatatlan jogcíme is, jussa is a tekintélyre.

Mi is emberek vagyunk. Mi is telve vagyunk gyarlóságokkal. Egyikünk talán többel a másik lehet, hogy kevesebbel. De együtt mentesek vagyunk, ezt valamennyien elmondhatjuk, akik becsületes lélekkel szolgáljuk a katolikus sajtót. Mentese vagyunk a kapzsiságtól, a nyereségvágytól. A mi pedig igen nagy szó, igen nagy áldás. A morális szempontjából mi is elesünk, sajnos, nem egyszer.

Am erre ott a gyóntatószék, amely föl-emel. És éppen itt tanuljuk meg, hogy *kriminelis* szempontból ne essünk el soha. De ne csak úgy, hogy meg ne tudja senki, hanem úgy, hogy az Anni famés sohasem sorvasszon bennünket. Innen van, hogy a katolikus újságíró *sohasem kapzsi, sohasem harácsol, sohasem revolverez.* A magánélet nem való piacra. Az indiszkrét, a nemkeresztény sajtó mégis odaviszi. De bármennyi hibából csináljon tőket ellenünk, arra nem mutathat föl példát, hogy *verbeli katolikus újságíró valaha, valahol revolverezett volna.*

... Sötét tragédia részletei fekszenek végig most a városban. Mondják, a katasztrófa közvetlen előidézői éppen revolverzsurnaliszták, voltak. Sajtókalózok, az írótoil haramiái.

Ebből az alkalomból foglalkoznak a lapok is, a társadalom is a témával, amelyet itt fölvetettünk. A sajtó tisztességével és tekintélyével. Ezzel kapcsolatosan mozgalom indult meg helyi sajtószindikátus alakítására, amely ellenőrízze a visszaéléseket s lehetetlenné tegye, hogy boldog boldogtalan újságróként szerepeljen és üzérkedjék. Kétségkívül erre is szükség van, de ez még kevés, nem orvosolja a bajt. Valami más is kell ahhoz.

Nekünk a magunk szempontjából igen kevés a mondanivalónk. Egyik-másik helyi lap-társunk sub rosa megeresztett célzására — egy régebben nálunk alkalmazásban volt kise-gítő éjjeli riporternek azóta viselt dolgai kapcsán — meg kell jegyeznünk, sine ira et studio, hogy a szóbanforgó ember egyenesen a helyi liberális sajtó tanítványa. Ott kezdte meg pályafutását, míg hozzánk csak akkor jött, mikor a liberális újságírás már kinevelte. Kár tehát azt írni, amit egy nagyváradai szabadelvű párti újság írt, hogy az ilyen embereket csak — klerikális lapok foglalkoztatják. Sőt. Szinte kedvünk volna azt mondani, hogy — éppen ellenkezőleg.

Amit a katolikus sajtóról általánosságban elmondottunk, alkalmazhatjuk magunkra. Kí-mondhatjuk nyíltan — a Tiszántul iránya Grosswardeinban nem populáris. De kérdezzük legelkeseredettebb ellenségeinket ebben a városban, melyik lapnak van előttük legtöbb erkölcsi súlya? Azt mindenki tudja a városban, hogy a mi »klerikális« lapunkat semmiféle igérettel megkönyékezni nem lehet. Több köztudomású dologra hivatkoznunk fölösleges.

Egy szó, mint száz. Tisztesség az egyéniségben, becsület az elfoglalt álláspontban, emeltett képzettség, kvalifikáció. Ezek azok, amik a sajtónak tekintélyt adhatnak. Nélkülük szindikátussal sem megyünk semmire.

A katolikus közönségnek pedig csak annyit mondunk, hogy most — éppen új évnegyed kezdetén állunk. Egyebet semmit.

(h.)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 1. Püspökszentelés Nagyváradon.

Április 5. Közigazgatási ülés a városházán.

Április 5. Kath. Liceum böjti estélye főgimnáziumban este 6 órakor.

Április 12. Megyei közigazgatási bizottság ülése.

Április 19. Városi közgyűlés.

Május 5. Kath. Liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Előfizetési felhívás.

Mainz lánglelkű főpásztor, Ketteler azt mondotta egy alkalommal, hogy: *aki nem támogatja a katolikus sajtót, az nem is jó katolikus.* De aki önzetlenül támogatja és terjeszti, az valódi apostol. Ezt a nagy igazságot, ezt a szokimondó, bátor jeligét írjuk soraink élére az új évnegyed küszöbén.

Kik vagyunk, mit akarunk, nem kell bővebben magyaráznunk. Azok vagyunk ma is, akik tizenegyesztendőn keresztül voltunk és azt akarjuk ezután is, amit eddig akartunk. Nekünk a sajtó nem üzlet, hanem élethivatás. És ezt a fenkölt missziót lelkünk egész idealizmusával, legjobb erőnkhez képest, tollunk minden becsületes iparkodásával, következetesen iparkodunk betölteni.

Ideálunk az erkölcsileg és vagyoniilag erős, hatalmas keresztény Magyarország.

Ezért a szent eszméért vivjuk meg kemény küzdelmünket nap, nap után az írótoil fegyverével. És, hogy jó harcot harcolunk, bizony-sága az a *temérdek támadás*, amelyben a rombolás s a gyűlölet sátáni szelleme részesíti munkánkat. De bennünket nem lehet eltántorítani. Egy hang sugja nekünk, most vagyunk a legjobb uton, amikor szinte életünkre tör az ármány. És ez a hang, amelyet mindennél többre becsülünk a világon — a lelkiismeretünké.

Istennel, a hazáért küzdünk hiven továbbra is és ebben az elszánt harczban joggal számítunk a katolikus társadalom *szellemi és anyagi támogatására.* Ne feledjük a nagy püspök szavát.

Nem jó katolikus családok azok, kik a nyíltan, vagy sorok között vallásgyalázó lapokat virágoztatják föl azon a pénzen, amely teljes joggal a katolikus sajtót illeti!

Bizalommal kérjük előfizetőink támogatását, az előfizetési pénzeknek valamint, az eset-

leges hátralékoknak, ahol fölmerültek, be-küldését.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.

Negyedévre — — — — 4 .

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.

Negyedévre — — — — 5 .

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.

Negyedévre — — — — 6 .

A »TISZÁNTÚL«

szerkesztősége és kiadóhivatala

* **A püspökszentelés.** *Belopotocsky* Kálmán dr. tábori püspök, nagyvárad kanonok, valamint *Szmrecsányi* Lajos egri segédpüspök ma esti 7 órakor Nagyváradra érkeznek a püspökszentelésre. Szmrecsányi püspök társaságában érkezik meg Ridarcsik Imre püspöki titkár is. A püspökszentelésre messzemenő előkészületek történnének. Az isteni tisztelet pontban 9 órakor veszi kezdetét.

Szemben illetéktelen híresztelésekkel, figyelmeztetjük a hívők közönséget, hogy az ünnepi istentiszteletre belépőjegyeket nem bocsátottak ki. Mindössze a hatóságok képviselői számára tartanak fenn néhány helyet a székesegyházban. A szép ünnep részletes rendjét holnapi számunk közli.

* **Katholikus Szabad Liceum.** Az április 5-iki kath. liceumi estélyre már nagyban folynak az előkészületek. Böjti előadást dr. *Bundula* Mihály kanonok, papnöveldei igazgató tart »A két ellenfél« címmel. Egyik zeneszám ezuttal kunszentmiklósi *Nagy Ilma Bátky* Endrének, a kitűnő zenetanárnak egyik legtehetségesebb tanítványa, aki *Liszt* Ferencnek H-moll rapszódiját fogja előadni. Másik zeneszám egy érdekes zeneduett lesz: *Mutscherbacher* Gyula harmoniumon, *Kürti* István pedig kisbőgőn fog előadni gy. remek zeneszámot. Kiváló vonzerő lesz *Péterffy* Elemér szavalata is; *Lampert* Gézának »Négy ezüst sarkantyú« cz. költeményét fogja elszavalni. Az előadás a szokott időben, este 6 órakor kezdődik a főgimnázium disztermében.

* **Kossuth állapota** egyre javul, egészsége néhány nap múlva teljesen helyre fog állani. Ma is, tegnap is rövid időre elhagyta lakását. Ma következő helyekről üdvözölték: Wheeling (dél Virginia), Badacsony, Tomaj, Tornaalja.

* **Beszámoló levél** Fogarassy Zsigmond, a halmi kerület volt orsz. képviselője nyílt levelet intézett választóihoz, melyben szabadelvűpártból való kilépését is megokolta.

* **A vágóhid átalakításának költsége.** A nagyvárad közvágóhid átalakítását már évek óta sürgeti a közönség érdeke, mert mai állapotában a jégkamrákat és hűtőket nem lehet használni. A városi mérnöki hivatal a terveket már elkészítette, amely szerint vilamos erőre lesz berendezve a hűtő és az ezzel kapcsolatos jeggyár. A főszámvevő be-terjesztette a költségvetést, amely szerint az évi szükséglet, az amortizációval együtt 56802 korona (ebből a személyzeti rész 10232 kor.), a bevétel pedig évi 103983 kor. lenne, de ha ebből a mostani 451903 koronát leütjük, az évi bevétel 58,800 korona lesz. Tehát fedezhető a kiadás. A dolog háttere azonban, hogy

a bevételeknél a vágatási díjak a mostanival szemben 100 százalékkal emelkednének. A főszámvévevények nagyon megfontolandónak tartja, hogy közérdekből helyes-e éppen a legszükségesebb fogyasztási cikkek, a husra, ily óriási újabb terhet rójjanak.

*** Uj segédorvos.** Dr Fráter Imre kórházi igazgató főorvos tegnap értesítette az alispánt, hogy dr *Gajdó* Tibor kórházi segédorvos, ki az utóbbi időben az elmebeteg osztályánál ténykedett, állásától megvált. Az így megüresedett segédorvosi állást dr *Kalós* Pál szigorló orvossal töltötte be. Az új segédorvos már április elején meg is kezdte az elmeintézetnél hivatását teljesíteni. A főorvos kérelme az új segédorvos fizetésének április 1-től leendő folyósítására vonatkozik.

*** Elhunyt óvónőképezdésznő.** A nagyvárad-ujvárosi Immaculata zárdában tegnap temetés volt. Egy fiatal leány *Vesényi Teréz* óvónőképezdésznő csütörtökön, március 29-én jobblétre szenderült. A korán elhunyt leány temetése tegnap, pénteken délután 2 órakor ment végbe, a zárdanővérek, a növendékek és nagy közönség részvétele mellett. A gyászszertartást *Serly Viktor* óvónőképezdei igazgató végezte. A virágokkal elhalmazott koporsó felett az elhunyt társnő megható gyászadalt adtak elő, *Lobermayer Gyula* énektanár vezetésével. A gyászmenet a szertartások végeztével kivonult az újvárosi központi temetőbe, ahol az elhunytat örök nyugalomra helyezték. Az örök világosság fényeskedjék neki!

*** A Sas és Zöldfa ügye.** Dr Kurländer Ede és dr Adorján Emil a Sas és Zöldfa új tulajdonosai tegnap beadványt intéztek a városhoz, amelyben kérik, hogy a Sas épületben levő helyiségek bérletének mondjon fel a város, mivel szerződésbeli kötelezettségeiknek nem tettek eleget. Engedélyt kérnek továbbá arra is, hogy a Zöldfa épületét gyökeres renoválás alá vethessék.

*** Tűz.** Tegnap délelőtt úgy 11 óra körül kéménytűz ütött ki a várad olasz-rom. kath. fiúiskolában. A tüzes korom kicsapott a fedélre és már az is égett, mire az arra menő két kéményseprő legény a rendőr figyelmeztetésére a padlásról feltörték a fedelet és eloltották a néhány lángoló zsindelyt. A tűzoltóság kivonult 3 szerkocsival, de már egyéb dolga nem akadt, mint a fedelet teljes köcsöggel meglocsolgatni, mert kár lett volna a szivattyút bevezetni.

*** Az erdészeti államvizsgálat.** A földmívelésügyi miniszter közölte, hogy az idei tavaszi erdészeti államvizsgálat április 23-án s az erre következő napokon fog a fennálló szabályok értelmében megtartatni.

*** A nemesi családok.** A régi nemesi családok névsorát az utóbbi időkben, minden vármegye igyekszik összeállítani. Legújabb Hevesvármegye levéltárnoka buzgólkodott a névsor összeállításán. Heves és a volt Külső Szolnokvármegyék nemesi családjait azoknak régi jogait, birtokait előtűntető hatalmas kötetet adott ki *Orosz Ernő* Hevesvármegye levéltárnoka. A nagy fáradsággal járó munkát a megye pártfogásába vette s tegnap árt minden vármegye alispánjához a mű pártolásáért. Itt említjük meg, hogy *Osváth Lajos* Biharmegyei főlevéltárnoka szintén készül egy ily mű kiadásával. Tudomásunk szerint már legközelebb sajtó alá fog kerülni az igen nagy huzagot pótló könyv.

*** Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Nagy Sándor zsidói és Schmidt Károly berettyóújfalusi járásbírói irnokot kölcsönösen áthelyezte.

*** Névváltoztatás.** Kiskori Fränkel Imre biharudvari illetőségű ugyanottani lakos családi nevének Madárra kért átváltoztatását a miniszter megengedte.

*** A külföldiek nyilvántartása ügyében** életbelépett törvény és belügyminiszteri rendelet alapján mai napon fogantatba vétetett. A nagyközönség tájékoztatására szolgáló hirdetményt egész terjedelmében az alábbiakban közöljük:

Hirdetmény.

A külföldiek bejelentése és nyilvántartása tárgyában.

A külföldieknek a magyar korona országai területén való lakhatásáról szóló 1903. évi V. t.-cz. folyó évi március hó 1-én életbe lép, miért is az idézett törvény végrehajtása tárgyában kiadott 90000—III. 1905. belügyminiszteri körrendelet értelmében, mihez tartás végett, következőket közlöm:

I. Általános határozmányok:

1. Az oly külföldieket, akik 1906. évi jan. hó 1-seje után szálltak meg Nagyváradon s mindig itt laknak, de dacára ennek, megszállásukat be nem jelentették, kötelesek szállásadójuk legkésőbb április hó 9-éig bejelenteni.

2. Azok a külföldiek, kik 1906. évi január hó 1-e után szálltak meg Nagyváradon, állandóan itt laknak, azonban lakhatási engedélyt még nem szereztek, lakási szándékukat folyó évi június hó 1-éig bejelenteni kötelesek.

3. Azok a külföldiek, kik már 1906. évi január 1-ét megelőzőleg laknak állandóan az ország területén, bejelentés kötelezettsége alá nem tartoznak.

II. Részletes utasítások:

Külföldinek tekintendő és így bejelentés alá tartozik mindazon egyén, aki magyar állampolgársággal nem bír. Ezek közé tartoznak az osztrák állampolgárok is.

A külföldiek nyilvántartása a bejelentési lapok adatain alapul. E bejelentési lapokat a szállásadók ingyen kapják a rendőrhatalóságtól s e lapok minden rovatát pontosan kitölteni tartoznak.

Szálloda, vendéglő és minden nyilvános megszállóhely tulajdonosa, illetve felelős megbizottja a bejelentési lapokon kívül, a külföldiek rendszeres nyilvántartása céljából köteles külön összeírt megszámozott és a rendőrhatalóság által láttamozott nyilvántartási könyvet vezetni.

Ha a külföldi állandóan akar Nagyvárad város területén lakni, illetve tartózkodni, ezen szándékát, megérkezésétől számított 15 nap alatt a rendőrhatalóságnál bejelenteni, személyazonosságát és állampolgárságát elfogadható módon igazolni tartozik.

Ha az állandóan itt tartózkodni, lakni szándékozó külföldi lakási szándékát 15 nap alatt nem jelenti, vagy a hozzá ily értelembe intezett felszólításra 6 nap alatt nem nyilatkozik, ellene kihágás címén a büntetendő eljárás nyomában megindíttatik.

III. Büntető határozatok:

Az a szállásadó vagy megbizottja, a ki a nála megszállott külföldi megérkezését és eltávozását a fent megszabott idő alatt be nem jelenti, vagy azt a külföldit, aki a bejelentéshez szükséges adatok szolgáltatását megtagadja, fel nem jelent, kihágást követ el és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Az a külföldi, aki szállásadójának vagy megbizottjának, esetleg a hatóság, vagy hatósági közeg felhívására a bejelentéshez szükséges adatokat meg nem mondja, vagy valótlan adatokat mond be, kihágást követ el és az előbbi esetben 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, az utóbbi esetben pedig egy hónapig terjedhető elzárással és 400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Az a külföldi, aki lakhatási szándékát a fenti megszabott idő alatt nem jelenti, vagy a hozzá intézett ily értelmű felszólításra nem nyilatkozik, kihágást követ el és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ezen kihágási ügyekben I. fokban a rendőrkormány, illetve a városi tanács által e részben megbizott tisztviselő, II. fokban a városi

tanács, III. fokban a belügyminiszter ítélkezik.

A külföldiek nyilvántartásával, a bejelentések elmulasztása révén felmerült kihágásokban való bíráskodással s általában az ide vonatkozó összes I. foku hatósági teendők ellátásával Nagyvárad város tanácsa 2067—1906. számú véghatározatával Mendelényi Béla rendőrfogalmazót bízta meg. Minden bejelentés tehát ide intézendő s minden szükséges nyomtatványt (bejelentési lapok stb: itt nyernek megkereső felek) Városháza, rendőrségi épületrész (I. e. 7. számú ajtó.)

*** Thököly hamvainak végleges elhelyezése.** Hirt adtunk arról, hogy a miniszterelnök olyképen kíván véglegesen dönteni Thököly Imre hamvainak végleges elhelyezése tárgyában, hogy a szabadsághős holttesteért versengő két várost, Eperjest és Késmárkot ankkétre hívja meg. A bizottságban a miniszterelnök részéről dr *Thaly Kálmán*, dr. *Zsilinszky Mihály* és dr. *Thallóczy Lajos* vesznek részt. Három tagot *Eperjes* és három *Késmárk* küld olyformán, hogy mindkét város képviselőtestülete egyet-egyet és mindkét város ev. egyházközsége kettőt-kettőt. *Késmárk*ról Burgán Aladár volt orsz. képviselőt, *Dianiska Frigyes* ev. lelkész és *Oppel Jenő* tanárt küldték ki a bizottságba. Az eperjesiek e napokban választották meg képviselőiket és pedig az eperjesi ev. egyházközség ifj. *Draskóczy Lajos* ev. lelkész és dr. *Flórian Károly* jogakadémiai tanár személyében. *Eperjes* szab. kir. város képviselőtestülete pedig legutóbbi közgyűléséből dr. *Mikler Károly* jogakadémiai igazgatót, képviselőtestületi tagot küldte ki. Miután tehát most már mind a két város eleget tett a miniszterelnök felszólításának, ennél fogva az értekezlet összehívását misem akadályozza.

* A gazdasági cselekedtartók figyelme.

Nagyvárad város tanácsa felhívja mindazon munkaadókat, kik az 1900. évi XVI. t.-cz. alapján munkásaikat és alkalmazottaikat az országos gazdasági munkás és cseledegélypénztárba bejelenteni tartoznak, hogy a fent idézett t.-cz. 8 §-a értelmében 1 korona 20 fillér hozzájárulási díjat, mely a folyó évi április 1-én válik esedékessé, legkésőbb április 15-ig a városi adóhivatal pénztárába fizessék be. Nagyvárad város tanácsának 1906. évi március hó 28-án tartott üléséből. *Rimler Károly* polgármester.

*** Elezabadult lovak.** Rojtról tegnapelőtt estefelé az itatás alkalmával 3 ló elszabadult és világgá futott. A megugrott állatok közül egy hét éves (sötét pej), egy 4 éves (sárga), egy 2 éves (világos pej). Mindhármójuk hátsó lába kesely. Két elsőnek ezenkívül hátsó bal czombján (községi bélyeg) jel van. Becsületos megtaláló jutalmat kap a rojti körjegyzőségénél.

*** Az osztálysorsjáték** tegnapi húzásán a következő számokat húzták ki nyerménnyel:

10.000 koronát nyertek: 71453 71712.
5000 koronát nyertek: 9377 47762 38804.
2000 koronát nyertek: 19858 89642 95026
34213 104988 65251 29369 63726 47469 38735
28600 28849 92261 35406 26043 81378 78272
40412 49766 80579 27051 88915 71316.
1000 koronát nyertek: 12860 48017 101927
38950 76045 30813 15604 90474 17062 36923
58596 30317 88895 65376 20366 72622 31542
104369 1321 19812 47393 72154 31011 20808
3658 78850 21142 98709 55513 73046 99516
29250 62876 107738 102228 72420 91755
5040 73345.

500 koronát nyertek: 12404 67519 40701
56569 77759 83413 60649 94034 23615 53002
46095 85429 14430 89058 16412 60019 92060
77333 19612 27576 30253 83322 16906 55437
49795 24620 40560 99089 24219 18111 68126
88390 54905 62100 95785 11743 82926 63592
33607 45292 66528 99330 28877 26969 49148
16568 17575 105274 107654 108987.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

* **Czigányügy.** Máramarosmegye közbiztonságát az utóbbi időkben valósággal megintgatták a kóborczigányok garázdálkodásai. A hatóságok legnagyobb eréllyel követtek el mindent, hogy e hazátlan nomád nép megfékeztesse. A legszigorubb büntetések dacára sem szüntek meg garázdálkodni, miért is elhatározta az ottani megyei törvényhatóság, hogy szabályrendeletet készít, mely a legmesszebbmenő övintézkedések megtételét is előírja. E célból minden vármegye törvényhatóságát megkeresték, hogy az esetleg létesített hasonmásabályrendelet Máramaros törvényhatóságának küldjék meg.

x **Meglepő** forgalmat tapasztalunk az **amerikai Gyémánt Király** üzletében, hol a föld legjobb és legsikerültebb gyémánt és ékszerutárait negyedárban árusítja el. Minden tárgy, mely eddig **4 frt volt, most csak 1 forint.** A tárgyak oly remekül vannak utánozva, hogy ritka az a szakértő, a ki azokat a valódiaktól megtudja különböztetni. **Nagy választék gyűrűk, brókák, nyakkendők, fülbevalók, karkötők, kézzelgombok és ezeken kívül amerikai double férfi és női láncokban. A legszebb, legjobb és legolcsóbb húsvéti ajándék tárgyak!** Itt Nagyváradon, **Fő-utca 5. sz. a.** Kiss Dávid és Társa urak volt helyiségében csak rövid ideig; állandó üzlet csak nagy világvárosokban.

Nem gyárilag!

hanem elsőrangú cipészek által készített **czipők, valódi angol és ita-féle kalapok, fehérneműk, esőkabátok** legolcsóbban

REICHARD áruháza cégnél
szerezhetők be.

Egyedüli raktár **PICHLER ANTAL cs.**
és kir. kalapgyáros készítményeiből.

x Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy előre haladott idény folytán a még mindig **dus választékban** meglevő **valódi angol és scot téli divat szöveimeket mélyen leszállított árban bocsátom áruba.** Kívánatra azon előnyt is nyújtom, hogy t. vevőimnek a bevásárolt anyagot **saját szabászatú termében a legdivatosabb fazonokban és remek kivitelben** nagyon jutányosan feldolgoztatom. Már egy próbavásárlás után is meggyőződhet bárki, mily figyelmesen és előnyösen lesz nálam kiszolgálva. Kiváló tisztelettel: **Teszler Simon,** posztó nagykereskedő **Zöldfa-utca 33.**

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok. A garai római katolikus olvasó kör, továbbá a királyfalvi római katolikus olvasó egyesület és a hosszuperesztegi római katolikus olvasó kör alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

IRODALOM.

Katholikus Hitterjesztés Lapjai.

A kitünően szerkesztett folyóirat márcziusi száma a következő tartalommal jelent meg:

Tartalom: Xavéri szent Ferencz, a hithirdetők eszményképe. Madagaszkár szigetén (folyt.). Levél Ismidtől. Uj missió-állomás Japánban. Hírek a missiókból: Amerika magyarsága megmozdult; Marokkó; P. Vellard halála; A canadai magyarok segélyezésére; Uj-Kaledoniában Puembot missiójának helyzete; A norvégek; O'Connel pápai követ japáni tartózkodása; Ósi indián törzsek az Amazon mentén. Kegyes adományok.

Képek: Xavéri szent Ferencz. Madagaszkár. Zwatouro hegy. Madagaszkár: magot zuzó benszülöttek. Madagaszkár: utca a missió templomával. Madagaszkár: belpoklos-telep a sziget déli részén. Madagaszkár: tájkép a sziget déli részéből. Madagaszkár: benszülött nők tánca. Nossi-Bé missió állomása Madagaszkár mellett. (Egy hithirdető rajza után.)

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Anthes hangversenye. Nagy érdeklődéssel várja a közönség az izr. nőegylet hangversenyét, melynek legvonzóbb pontja **Anthes György** fellépése. A kiváló sikert ígérő hangversenyt ápr. 4-én este 8 órakor tartják meg.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: Tavasz. (Dentler nővérek fellépte)

Vasárnap: d. u. Tavasz, este A legvitézebb huszár (premier.)

A mostohaapa. Megirtuk annak idején, hogy **Sziliga Ferencz**nek „A mostohaapa” cz. egyfelvonásos komédiáját a nagyvárad Sziliga Ferencz most fölkerült bennünket annak kijelentésére, hogy a darabot a színháztól visszaveszi. Teszi pedig ezt azért, mert a darab társszerzőjeként eddig **Nógrádi Gyula** szerepelt. Nógrádi megtevéstette a szerzőt azzal a hazugsággal, hogy neki nagy befolyása van a színháznál.

Igy aztán az igazi szerző megtette társ-szerzőnek Nógrádit, kinek szélhámoskodása, eklatáns esete után most a szerző visszaveszi darabját és átdolgozza anélkül, hogy Nógrádi ugynevezett protekciójára szorulna s ezért társszerzőként szerepeltetni kényszerülne. Elég volt a jóból egyszer is.

A Tavasz. A múlt szezónak egyik legsikerültebb darabja volt ez a dallamos operett, a mely ma szombaton este újra színre kerül. Az előadás harmadszor és — utoljára — lépnek fel a Dentler nővérek. A kiváló táncosnőeknek mind a két felléptükkor igen nagy sikerük volt. Az esti tánczprodukciók iránt is rendkívül nagy az érdeklődés és bizonyos, hogy a bucsu-előadás zsufolt ház előtt fog lefolyni.

A vasárnapi premíer. Vasárnap este újra érdekes bemutatója lesz a Sziligeti színháznak. Hosszu és gondos előkészítés után vasárnap adják először a Legvitézebb huszárt, a Magyar színház nagysikerű énekes darabját az előadás fényét pompás, korhű jelmezek eme-

lik. Az előadás főszereplői: Bárdos Irma, Gerlaci Hermin, Hidy Irén, Székely Gyula, Palásthy Sándor, Szarvasi Sándor, Tihanyi Miklós, Nagy Sándor és a többiek. Az előadás bérletszünetben megy.

Vasárnap délután bizonyára zsufolt háznézi végig az előadást. A Szobalány ez a pompás franczia vígjáték a venzóerő, a mely először kerül színre délután. Az előadást fél helyárak mellett tartják.

NYILTÉR.

Butor

A Preisz Mihály és Fia
csődtömegéből
meglevő BUTOROKAT megvettem, és

leltári árban árusítom.

Nagy Sándor-utca 4. sz. a.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Telefonszám az egész megyére 626.

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA
középiskolába készülő
tanulók, kisiparosok
és kigazdák számára.

Írta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilági Dezső-utca 5. sz.

Ára 20 fillér.

Videkre 25 fillér előleges beküldése
mellett bérmentesen küldetik meg.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

B. Hogy Nógrádi menüjére nem volt az Alkotmány munkatársa, arra nézve a tegnapi száma Szerkesztői üzenetek rovatában ez ket olvassuk:

Többeknek. (Nagyvárad.) Nógrádi Gyula nevű belső munkatársa sohasem volt az „Alkotmány”-nak. Ismertünk pár hétig ugyan egy ilyen nevű egyént, mihelyt azonban rájöttünk némely dolgaira, azonnal kitiltottuk.

TÁVIRATOK.

A karlóczi szeminárium.

Budapest, március 30. (Saját tud. táv.)
Karlóczáról jelentik: A Brankovich szerb patriarka szigorú vizsgálatot rendelt el Dimitrievich Vladimir ellen, a vizsgálat vezetésével Zmejanvich verseczi püspököt bízta meg, ki már meg is érkezett Karlóczára. A vizsgálatot annak kidarítására rendelték el, hogy való-e az, hogy Dimitrievics Karlóczán a papnevelőintézet növendékeivel tényleg olyan brutálisan járt el, mint 46 kilépett diák állítja. Dimitrievich igazgatója a szemináriumnak.

A natáli négek lázadása.

Budapest, március 30. (Saj. tud. távirata.)
Londonból jelentik: Az angol katonák és Natal tartományi kormány között, amely gyarmatügyekben rendszeren önállóan intézkedik, egy kis konfliktus támadt, amelyet Londonban nagyon felfújtak. A benszülött négekre ugyanis egy font sterlingnyi évi fejadót vetettek ki. Az adó behajtása miatt a benszülöttek közt lázadás tört ki, Byonetovban két csendőrt megöltek.

Natal tartomány kormánya rögtön kihirdette az ostromállapotot és összefogdosztott egy csomó kaffert, akiknek részük volt a csendőrök meggyilkolásában, ezeket halálra ítélték és ma 12 ót agyon kellett volna lőni. A bíróság ítéletét a natáli kormány helybenhagyta, azonban Londonba táviratilag bekérték, hogy felülvizsgálják. Erre a natáli kormány beadta lemondását.

Földrengés.

Budapest, márcz. 30. Saját tud. távirata)
Romából jelentik: Ustica szigetén a földrengések tovább tartanak, 300 gályarabot a szigetről szárazföldre vittek. Ezek mind halál-sápadtan, a félelemtől remegve érkeztek meg. Zóna biologus kijelentette, hogy az egész sziget el fog süllyedni. A kormány elhatározta, hogy a sziget körül több hajó fog czirkálni, hogy a geologus veszedelem nélkül folytathassa megfigyeléseit.

Bányaszerencsétlenség.

Budapest, márcz. 30. (Saját tud. táv.)
Tepliczből táviratozzák: Kárbiczbán tegnap a brixeni bányatársaság Milade nevű aknájában szerencsétlenség történt, melynek két emberélet esett áldozatul. Egy tárna megnyitásánál oly erővel törték ki a mérges gázok, hogy egy bányász és bányaács összeestek s kevés idő múlva mind a ketten meghaltak.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, márcz. 30.

Osztrák hitelrészvény	— — —	678
Magyar hitelrészvény	— — —	796
Leszámitoló bank	— — —	506
Rimamurányi	— — —	525
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	670
Közuti vasut	— — —	594
Vároi villamos vasut	— — —	327.50

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, márcz. 30.

Buza okt.	— — — —	16.82
Rozs okt.-re	— — — —	17.12
Tengeri április 1906	— — — —	14.—
Zab ápr.-ra	— — — —	13.64
Repeze aug.-ra	— — — —	—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 márcz. 30. án

Magyar aranyárjádék 4%	— — —	112.—
Magyar koronárjádék 4%	— — —	93.60
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	84.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	94.65
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	96.50
Magyar gyermek sorsjegy-kölcson	— — —	214.25
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson	— — —	158.25
Osztrák járadék papirban	— — —	99.40
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.50
Osztrák korona járadék	— — —	117.75
Osztrák járadék aranyban	— — —	99.50
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	157.25
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	603.
Magyar hitelbank részvény	— — —	186.75
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	669.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	672.50
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	19.11
Német birodalmi márka	— — —	117.42
London vista	— — —	240.50
Páris vista	— — —	95.75
20 márkás arany	— — —	23.48

Forgalmi kimutatás 1906. márc. 26—27.
Tiszta buza körülbelül 500 htl — Kétszeres buza 140 htl Rozs 300 htl Árpa 120 htl Zab 331 htl Tengeri 900 htl burgonya 330 htl.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltek.

Levélfeljelek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naplók,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Harmonium

kitűnő, stilszerű kiállításban, öt oktávós, öt váltózáttal — méltányos föltételek mellett —

eladó.

Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Egy hozzánk érkezett levél így hangzik:

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak, cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, Alsó-Ausztria.

Piesting.

Tisztelettel felkérem, szíveskedjék 2 csomag Wilhelm-féle autiartikus és autireumatikus vértisztító teát postautánvét mellett küldeni. Többen kik hozzám jönnek, kérnek, hogy részükre is gondoskodjam ily tea beszerzéséről. Köszönetet mondok Önnek e csodaszerért, s kívánom, hogy az Isten fizesse meg ezt Önnek. Én tudom, hogy ez részemre a legjobb orvosság.

Ismételtén köszönetet mondok e jó orvosságáért, mert tudom, hogy e télen 3 hónapig feküdtem, és az Ön csodahatású teája engemet kigyógyított. ~~Ha~~ szeretném, ha minden beteg ember e csodahatású teát bevinné.

Teljes tisztelettel Steiner Mátyás.

Ruhstörner Henrik, adóbeszedő.

Ápnotó Franz Wilhelm gyógyszerész cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszerertárakban és drogueriákban.

Pesti hazai első takarékpénztár sorsjegyeket

napi árfolyam mellett

— eladunk. —

Biharmegyei takarékpénztár

Kossuth-utca.

A pesti hazai első takarékpénztár

egyesület ujonnan kibocsátott nyereménykötvényei fix ár mellett vásárolhatók a

Nagyvárad Takarékpénztárban
és arra darabonként 125 k.

— kölcsönt nyújt. —

Moskovits Farkas és Társa

„Első nagyvárad czipő és csizmagyár“

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállítói

370 munkás és alkalmazott. Fiók gyártelep Budapesten. Tanoncz internátus 24 belakó, 18 bejáró tanoncz.

Készítünk kizárólag kézimunkával a legfinomabb s legtartósabb kivitelben

férfi, női,
és gyermek-

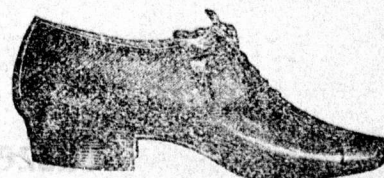
czipőket, csizmákat

francia angol és
amerikai szabás sze-
rint s ezeket:

— eredeti gyári szabott áron —

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. számú saját házunkban
(volt rendőrségi épület) **kicsinybeni eladási**
üzletünkben árusítjuk.

Különleges lábbelik. Katonatisztek. Gazdászok. Vasuti és posta
tisztok. Csendőrök és pénzügyőrök részére.

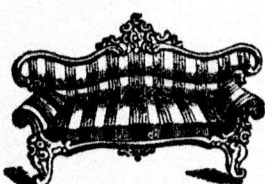

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezesség mellett

háló-, ebédlő-,
szalon- és uri-
szoba berendezé-
sek, valamint az
egyebutordara-
bók a**Magyar Műbutorgyár**

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezé-
sek műipari vállalata, — Kivánatra tervek és
költségvetések.

Telefon 421 szám.

**Pesti hazai első takarékpénztár
sorsjegyeket**napi árban elad s ezen sorsjegyekre
magas összegű

kölcsönöket nyújt

a legelőnyösebb feltételek mellett a

Polgári Takarékpénztár részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth-utca.

**Pesti Hazai Első Takarékpénztári sorsjegyeket
napi árfolyamon**elad és azokra darabonként **125 K.** előleget jutányosan nyújt a
BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR- és TERMÉNYHITELBANK

Nagyvárad, Teleky-utca 3. szám.

Telefon: 46. szám

KERN ÉS PETROVICS

csemege, fűszer, pezsgő, bor, rum, ásványviz és vadkereskedése

Nagyvárad, Fő-utca. (Huzella M. céggel szemben).

Az arany kereszthez.

Legolcsóbb fűszer bevásárlási forrás.

**Gazdasági-, kerti vetemény-
és virágmagvainkat,**melyek legjobb és legfrissebb minőségben általunk felelősség mellett a legelő-
nyösebb napi árakon bocsájtatik a n. é. közönség rendelkezésére, továbbá
mindennemű bőjti czikkeink, u. m. páczolt, füstölt és olajos
bel- és külföldi halak minden nemei, különféle sajtok,
naponta friss tea-vaj és hidegen ütött lenmag-olaj

készletünket ajánljuk a n. é. közönség szives figyelmébe.

Kern és Petrovics

fűszer- és csemege-kereskedők Nagyvárad, Fő-utca.